

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Széchenyi-utca SIMON-ház Kuna József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETMÉNYEK.

Előfizetési pénsek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden kérdés a kiadóhoz intézendők.

Hírdetetlen levelek csak ismert kasszától
fogadhatók el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben hához hordva vagy vidéki
postán küldve

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy órára	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Or-hasábsopitisor egyszeri beiktatásáért 5kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyitólír 4 hasábsopitisorért 20 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
ajdonság sora 50 krajczár.

XVII. évfolyam 1890,

Debreczen. Szerda Május 7.

89. szám.

A bírói függetlenség.

(F.) A királyi táblák decentralizációjáról szóló törvényjavaslat általános tárgyalása csattanós és szép befejezést nyert az igazságügyminiszter beszédében, mely teljes és magas szempontból eredő tájékoztatást nyújtott a kormány, illetve az igazságügyminiszter intencióira.

A részletes vita egy néhány kérdésben érdekes discussiókat fog föl fölszínre hozni, melyek között messze kimagaslók a többi fölött az államnak egyik valóságos erkölcsi ereje; a bírói függetlenség.

A bírói függetlenség nálunk is ki van mondva, még pedig az 1869. IV. törvényekben, mely határozottan kimondja, hogy a bíróság ellenére nem helyezhető át (16. §.) nem nyugdíjazható (17. §.) csakis azon esetben szabad a bíróság akaratát ellenére áthelyezni, ha a törvénykezési szervezetben változás áll be (16. §.) Természetes, hogy a táblák szétosztása a törvénykezési szervezetben változást jelent, úgy hogy a kormánynak a táblai bírák áthelyezésére való joga ellen semmi alaki kifogást tenni nem lehet. Ez esetben tehát már csak azon egyszerű okból is, mivel mindnyájan nem maradhatnak Budapestben, a bírói függetlenségnek is a magasabb közérdek parancsoló szükségét élelőben csorbát kell szenvednie. Hiszen 1875-ben is az elsőfolyamodású bíróságok számának kevéssébitésénél is hasonlóképen élt a kormány ezen kivételes discretiónális jogával.

Természetes, hogy aki az áthelyezést el nem fogadja, tehát nyilván vonakodik helyét ott elfoglalni, hol számára azt a magasabb közérdek kijelölte, avval szemben viszont az állam kötelezettségei megszűnnek, s elveszti állására, fizetésre, nyugdíjra való igényét, mert ha a bíróság szabad választására biztatják, vajjon az áthelyezést elfogadni vagy pedig nyugdíjba lépni akar-e, akkor a miniszter áthelyezési joga egyszerűen illuzoriussá válik.

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Félistenek.

Irta.

Eötvös Károly.

(Vége.)

Mint az orosz foglya, Nagyváradra kísértetett. A honvédség tisztjei és az orosz tisztiek között bizalmas baráti viszony fejlődött ki. Mintha csak egyenlő mértékben kellett volna az osztrákokat gyűlölniük.

Iránta különösen szíves volt az orosz tisztikar. Csekély, de jellemző körülmény szolgált erre okul.

Unalomból, mulatságból kártyajátékkal foglalkoztak az oroszok és honvédek vegyest. Ő is a játékok között volt s nyert bomlottul. Egy gazdag orosz fia kezdte elveszteni mindenét.

Kun Béla letette az asztalra a kiosztott kártyát. „Nem játszom — ugymond — tovább.”

„Miért?” rivallt rá a vesztes orosz.

„Azért bajtárs, — szót nyugodtan a honvéd — mert te nem értesz a játékhöz. Helyzetünk nem egyenlő. Ha hozzáférte ember áll mögött s szavát fogadod, úgy játszom veled, egyébként nem.”

A gazdag orosz gróf megköszönte a figyelmet. Az orosz tisztiek nagyot nézve szorították vele kezét. Közöttük azelőtt nem így volt a szokás.

Őt is, mint sok bajtársát, besorozták az osztrák hadseregbe. Természetesen közlegénynek, a hogy illtett oly fiatal gyerekhez.

Veronában állítottott a honvéd glédába. Ott osztották őket széjjel az egyes ezredkekhez, zászlóaljakkhoz.

Ketten álltak egymás mellett, mikor rájuk került a sor. Két gyermekifjú. Egy

nék, mert nem rendelhetné el kötelezőleg az áthelyezést s nem alkalmazhatná az egyeseket ott, hol azt a jogszolgáltatás szempontjából leginkább kívánatos. Hogy a kormány ezen eljárást csakis a mondott elvek kényszerítő nyomása alatt javasolta, azt legjobban bizonyítja azon körülmény, hogy a 65-ik életévét betöltött bíróknak nyugdíj iránti igényeit áthelyeztetés el nem fogadása esetén is fenntartani kívánja.

A kormány tehát nem fogja és nincs is rá oka, a kötelező áthelyezésre való jogosultságát föladni, s nem is lehet az ellen, különösen föltéve, hogy az áthelyezések humanitás és méltányosság által lesznek áthatva, elvi kifogást emelni.

S hogy így lesz, azt Szilágyi Dezső igazságszeretetétől nem ok nélkül várhatjuk, s erre nézve tapintata, belátása, eszélyessége teljes garanciát nyújt, hogy az akarat elleni áthelyezéseket a lehetőségig kerülni fogja, mert bizony a kényszerített munka, különösen a kedv és jó akarat nélküli bírói funkció nem ér semmit. Azért — amint halljuk — annak idején alkalom lesz adva minden bíróknak egyéni kívánásait az azok indokait kellő kifejezésre juttatni, ami lehetővé fogja tenni, hogy a miniszter minden egyesnek érdekeit, kívánásait tisztelesen megvizsgálja s azokban aztán az illetőknek munkaereje s képessége megfelelő méltatásával és egyszersmind az általános érdekekkel összhangzásban döntsön.

A bírói függetlenség másik korlátozását a javaslat 19. §. foglalja magában, mely feljogosítja a kormányt, hogy a jelenleg alkalmazottakat nyugdíjazhatja a törvényes kor az az 65-ik életévük előtt is. Az 1875-ki szervezés szintén megadta a kormánynak ezen felhatalmazást, s ugyanazon sokféle szervezeti tekintetek azt ma is elkerülhetetlenné tesszik. Az igazságügyminiszternek az igazságügy érdekét kérelmetlenül szem előtt tartó érdeke kezességét nyújt arra nézve, hogy

műveletlen, nyers, de szálás törzstiszt intézte hozzájuk a kérdéseket.

„Hány éves ön?” kérdé társától a törzstiszt.

„Huszonegy éves” felelt a honvéd.

„Minő állásban volt a lézadóknál?”

„Százados voltam a honvéd hadseregben a negyvenegyedik zászlóaljban.”

„Tacsóki!” — szót göggyel a törzstiszt.

„Uram — felelt hársány hangon a honvéd — Első Ferenc József osztrák császár másfél évvel fiatalabb mint én, jegyezze meg ön.”

A törzstiszt nem tudott vagy nem mert e viszonzásra megfelelni. Hanem dühében elkétkülve fordult Kunhoz.

„Mi az ön neve?”

„Kun Béla.”

„Hány éves?”

„Husz.”

„Mi volt a lézadó seregben?”

„Százados a Württemberg huszárezrednél!”

Nagy szó volt ez akkor igazi osztrák katona előtt. Már a huszár is tekiutály volt előtte, hát még a Württemberg-huszár, kivált annak kapitánya! A törzstiszt különben is dühös volt már.

„Hitvány kölyök!” kiáltá fékezhetlen bosszúindulattal.

Kun Béla nem szót egy szót sem, hanem jobb kezével, melyen az óriás sebek nyomai oly világosak valának, lassan leemelte fövegét homlokáról. A nemes arczról száz kardvágásnak alig behegdt sebhelye fénylött a törzstiszt felé, mint fénylik a glóiria.

A törzstiszt elhalványodott. Katona volt ő is érte, hogy katona áll előtte.

„Örnagy ur!” — felelt ekkor elfolytott indulattól remegő hangon a honvéd — „a moóri csatában egy ezred lovas rohanat meg magamat egyedül s a megrohanó lovaság

a nyugdíjazásoknál öt csakis a jogszolgáltatás érdekeinek javítása fogja vezérelni. S ennél ép oly lelkiismeretes módon fogja a rendelkezésére álló hiteles információkat meghallgatni és szigorúan csak azokat nyugdíjazni, kik csakugyan nem képesek bírói állásukat megfelelő módon betölteni.

Természetes, hogy a bírói függetlenség ezen korlátozásai csak az átmenet rövid idejére szólnak, ami a függetlenség legelfogultabb védőit is megnyugtathatja, s a táblák működésének megkezdésével eo ipso megszűnnek.

A bírói függetlenség tehát a decentralizáció kedvéért bizonyos korlátozásokat szenved. Láttuk azonban azt is, hogy mit nyer a decentralizáció által.

A bírói függetlenség igazi biztosítéka első sorban és mindenképpen az erőteljes testületi szervezet, melyben a bírói jellem képviselődik s az önállóság erkölcsi alapokon válik testületi hatalommá. Ezt a testületi szervezetet a jelenlegi másodbíróóságok szervezete mellett megalkotni egyenesen lehetetlen, azonban a decentralizáció nyomán alkotandó szervezeti biztosítékokkal csak rövid kérésre lehet. Ha meg akarjuk teremteni törvényhozás uton a magyar bírói testületet a saját szervezete életében s erre az első lépést, azt, mely a saját maga körében önmagát fegyelmelő erejével képes emelni a bírói hivatás és méltóság tekintélyét, a másodbíróóságok szétosztásában látjuk, mely nélkül ez a ezél egyáltalán soha el nem érhető.

Ennek a nagy célznak, melyet el kell érniünk, ha a magyar állam fejlődését és belső megszilárdulását nem akarjuk megfosztani attól az imponáló és hatásában páratlan tényezőtől, mely a bíróság működése és a nemzeti jogérzet kölcsönhatásában nyilatkozik, minden szervezeti törvény alárendelte a bírák helyi elmozdíthatlanságát azon mi-

őrnagya, gróf Schaffgotsch ott fekszik a moóri csataterén.”

A besorozott honvédek senki sem volt ezental oly jó barátjuk, mint e goromba törzstiszt. Kun Bélával kétszer is eszébeltette a moóri roham mythosát.

Midőn vége lett az osztrák szolgálatnak Kun Béla nem jött haza. Ott maradt Itáliában szép ége allatt s az olasz háborút Viktor Emanuel piemonti király seregében harcolta végig az osztrák sereg ellen.

Aztán Garibaldi zászlójának lett vitéze. Ő is egyike volt a marsalai ezer hősek. Vitéz tettei, hadi kalandjai összeolvadtak az ezer hős tetteivel, kalandjaival. Garibaldi szerette őt, mint gyermekét.

Mikor már a két Szicília királyi trónja összeomlott, mikor már csak Gaeta és vidéke állott a nápolyi király uralma alatt s mikor maga Viktor Emanuel állott a felszabadító sereg élén: akkor már Kun Béla a magyar légio lovasági osztályának parancsnoka volt.

Ez osztály alig állott kétszáz legényből. De e kétszáz legény aztán magyar volt és huszár a legjavából. Parancsnokuk elég pénzrel rendelkezett, hogy a csapat számát ézaporítsa. De az olasz meg nem maradt nála. Hiába ültöztette azt fesszes dolmányban s sujtásos nadrágba, hiába tette a fejére a kalpagot s oldalára a tarsulyt: elsökött az onnan. A magyar fiúk csak maguk maradtak, — így is volt az legjobban.

II. Ferenc nápolyi király már Gaeta várába vonult, de a vár még nem volt körülzárolva. A nápolyi sereg még nyílt téren is elfogadta a harczt Viktor Emanuel csapataival.

Ez időtáiban egy alkalommal Kun Béla maga mellé vesz 34 huszárt s elindul kémszemlére az ellenséges hadsereg felé. Korával reggel s az idő ködös volt.

Előtte egy kisdud városka volt, mely

nimális időre, mely alatt ily szervezés keresztül vihető.

A decentralizáció hatásait a bírói függetlenségre, nem az időleges szervezeti életbeléptetés szempontjából kell vizsgálni, hanem a szervezet állandóságában, melynek keretében életre fog kelni nálunk is az igazi bírói függetlenség.

A z o r s z á g g y ü l é s ü l é s s z a k a. Az országgyűlés jelenlegi ülészaka rögtön a királyi táblák szétosztásáról szóló törvényjavaslatnak a képviselőház által való letárgyalása után, mint a „B. G.” jelenti, valószínűleg már szombat — be fog zártni és az országgyűlés negyedik ülészaka a legközelebbi hétfőn megnyílik. A képviselőházban már elintéztett törvényjavaslatokat a főrendiház csak a következő ülészakban fogja tárgyalás alá venni.

A honossági törvény revíziója. A honossági törvény módosítása tárgyában benyújtandó törvényjavaslat szövegére az orsz. függetlenségi és 48-as párt tudvalevőleg bizottságot küldött volt ki. E törvényjavaslat szövegét terjesztette elő Irányi Dániel a párt hétfői értekezletén, a mely azt vita nélkül egyhangul elfogadta. A javaslat mindössze három szakaszból áll. Az 1. §. kimondja, hogy a magyar honosság csupán önkéntes lemondás, illetőleg más állam kötelekőbe lépés következtében szűnik meg s hogy az az 1879. évi 51. t.-cz-nek ezzel ellenkező rendelkezéseit érvényüket veszti; a 2. §. azokra nézve, a kik az 1879-iki törvény következtében honosságukat veszítették, megállapítja az in integrum restitutiót s a 3. §. azt az illetők özvegyeire és gyermekeire is kiterjeszti.

Országgyűlés.

Budapest, máj. 6.

A képviselőház folytatta ma az itélőtáblák decentralizációjának részletes tárgyalását. Még mindig az 1. §. foglalt el sok időt. Ma is egyes városok székhelyisége körül forgott a vita. Nagy István, Bolgár Ferenc és Hanibál József Sopron mellett emleket szót; Halassy Gyula, ki ez iránt módosítványt is adott be, valamint K a s I v o r

egy előre tolt hadosztálynak főhadiszállását képezte. A hadosztály állott vagy négyezer emberből, lovassággal, tüzérséggel, s mindennel kellőleg felszerelve.

Kun Béla előre küld négy legényt előőrsek. Ezek fölfedezték az ellenséges lovas előőrseit s jelentik ezt parancsnokuknak.

A huszárparancsnok vakmerő, sőt lehetetlen tervet érelet meg agyában. Ő vakmerőnek, az olasz lehetetlennek tartá.

Egész csapatával megközelíté az ellenséges előőrsöt s midőn közel ért, megkezdé a pokoli hajrát.

Terve az volt, hogy az előőrsekkel együtt rohan be az ellenséges hadosztály közepébe, nehogy azok hirt adassanak s őt készen fogadják.

A terv sikerült.

Az előőrseket mindenütt elérték, lovaiokról lehajigálták őket s a bekeséges város s az egész ellenséges hadsereg arra ébredt föl, hogy a legionárius huszárság a városnak, a hadseregnek, a főhadiszállásnak kellő közepében! Hirtelen mint a vihar s ellenálhatatlanul, mint az árvíz.

Az első meglepetésben szentül is hitték, hogy a vakmerő huszárok mögött Viktor Emanuel és Garibaldi egész hadserege nyomul előre.

Ezek pedig pihentek szépen.

A piac közepébe fegyvergulák körül tanyzott a gyalogság egy része. Ezeket szétrobbantani műve volt.

Egyik mellékutczában a lovasság kezdett kifejődni. Erre a parancsnok huszad magával rájuk rontott s vad futásra kényszeríté őket. A szűk helyen természetesen nem vehették hasznát tömegüknek.

Néhány perc alatt az egész város s az egész nápolyi hadsereg vad jedség martalékalett. Ágyu, puszka összeviszása szót, mintha rendszeres csata fejődött volna ki.

Az általános zavart felhasználva, Kun

báró Beszterezbányának kívántak királyi táblát; Boross Béni az iránt adott be indítványokat, hogy Arad és törvényes területe, a szegedi vagy temesvári táblához csatolassék azon esetben, ha Falk indítványa el nem fogadtatnék.

Rosznér Ervin br. Nagyvárad előnyét védte Arad fölött s ezafogatta a Nagyvárad ellen fölhangoztatásokokat.

A vita élesebb jellegűt öltött, midőn Góda Béla Győr védelmére kelve, azt az állítást közzétette, hogy Sopron azért kapott az osztrák időkben kerületi főtörvényszéket, mert „gutgesinnt” volt. Ezt erősen utasítá vissza Bolgár, de Góda mindazonáltal fenntartá a vádat s még azt is hozzá tette, hogy a győri levéltár adataival képes bizonyítani, — mit aztán Hannibal nem hagyott szó nélkül.

Erte a vita élénk helyeslések közt bezárván, Chorin előadó és Szilágyi miniszter nyomós érvekben gazdag beszédei után, melyekben az I. §. indokait és helyes voltát meggyőzően tüntették föl, következett a szavazás. Ennek pedig eredménye az lett, hogy a székhelyeket megállapító I. §. összes módosítványok és indítványok mellőzésével változatlanul fogadtatott el.

A 2. nál Szilágyi miniszter hozzájárulásával elfogadta a ház Kabiniai Árpád módosítványát, mely szerint a rózsahegy-i törvényes területe a kassai helyett a pozsonyi táblához csatolatik. Minden egyéb módosítványt mellőzött a ház, mellőzte Boross Béniét is, mely szerint Arad, Szegedhez vagy Temesvárhoz csatolattatott volna.

E §. tárgyalása folyamán Boross miniszter tett megnyugtató nyilatkozatokat az iránt, hogy az arad-nagyvárad-i direct vasuti összeköttetés jelentékenyen meg fog könnyebbíteni.

A 3. §. változatlanul elfogadása után az ülés véget ért.

Külföld.

A német trónbeszéd. Vilmos császár tegnap dében személyesen nyitotta meg az újonnan választott birodalmi parlament első ülését. A trónbeszéd egyaránt igen terjedelmes s behatóan foglalkozik a kül- és belügyekkel. Különösen fontos az, mit a német külpolitikáról mond. Előre lehetett látni, hogy Vilmos császár megragadja az alkalmat egy nagy manifesztációra a béke érdekében. Trónbeszéde csakugyan ékesszóló bizonyítéka Németország komoly békés törekvéseinek. Ez az egyik szempont, mely a trónbeszédnek kiváló fontosságot ad s Európaszerte mindenütt élénk megelégedést fog kelteni. De ép oly lelkesen és határozottan hirdeti Vilmos császár az eddigi szövetségek fenntartását s trónbeszéde eloszlatja minden kétséget az iránt, hogy a középeurópai államok eddigi benső barátsága ezután is szilárdan fennmarad. A belügyekről a trónbeszéd szintén hatásosan és megnyugtató szellemben szól.

Apja fia

(A Tisza István könyvéről.)

II.

Mi sem vagyunk különül.

Az ázsói hullámzás bizonytalanná teszi állami költségvetésünket.

Béla vissza fordul, vagy hetven lovat összefogdoszt a ötszáz nápolyi gyalogot kiszakítva fegyverét letéti s mint foglyát hajlja maga előtt.

Ugyane zavarban az ellenséges hadsereg összeszedi szétszilált csapatát, kivonul a városhól, s elkezd a rendszeres visszavonulást. Kun Béla nagy dőlezen viszi szakmányát haza felé.

A király — Viktor Emánuel — hallja a nagy riadalmat, de kérdéseire felelni nem tud senki.

Először maga indul kíséretével táborának előrszei felé. Szemközt jön vele Kun Béla. Tele lóval és foglyival. Halottja nincs, két sebesültjét lóháton vezeti két legény.

A mint a királyt meglátja, villámként eleje ugrat, suhogó kardjával megteszi a szokásos üdvözlést s a csatajelentést előadja:

„Főlséges ur! Az ellenségnek egy hadtestét Trauttó városában csatára kényszerítettem, a hadtestet visszavertem, a várost megtisztítottam. A szakmány 60 ló és 500 fogoly. Vesztés: halott semmi; sebesült két köztűz.”

Ezzel újra üdvözlö a királyt, két lépéssel hátra vonul s várja a napi parancsot.

A daltás királynak áll a lélekzete. Hiszen ő erről mint sem tud! Ki tette a rendelkezéseket, minő hadsapatok vettek részt az ütközetben, mikor, miként, ki által terveztetett az egész: egy szóval sem mondta neki senki. Holott ő a főhadvezér — s tudta nélkül nem volna szabad történni semminek.

Bosszusan a tapasztalt rendtelenség miatt, kemény hangon kérdi Kuntól.

„Kapitány ur, minő hadsapatok s kinek rendelkezéséből vettek részt az ütközetben?”

„Főlséges ur, a magyar légio buszár-csapatából egy szakasz 34 legénnyel az én vezérletem mellett!”

Változásnak lévén kitéva a pénzben kifejezett tőke értéke, mindenki, ki tőkét elhelyezni ama kockázat előtt áll, hogy a valuta újabb romlása következtében csekélyebb tőkét kap vissza, mint a mennyit adott. Ez az oka a magas kamatának, a külföldi tőkék idegenkedésének, mezőgazdasági termények és ipari cikkek árnyatlásának, gyakran a munkabér csökkenésének, stb.

Az ázsóban beálló változás minden számítását halomra dönt s ez teszi lehetővé azt a vajmi gyakorta tapasztalható szomorú tény, hogy a józan számítás veszt fontosságából a véletlen, a gyanus spekulációval s a szerencsejátékkal szemben.

Szóval az ezüst nem bizonyult egészséges pénznek. Jó pénz csak az lehet, melynek kereskedelmi értéke teljesen megfelel belső érezetékének.

Ez megakadályozza az érték folytonos hullámzását s lehetővé teszi a produktív termelés értékének egyformaságát.

E pénz az arany. Ezüst valutánkat tehát arany valutává kell változtatnunk.

Ma oly állapotba jutottak már pénzügyeink, hogy a valutarendezés problémájához komolyan hozzáfoghatunk.

Ahol az ezüst uralkodik: ott a kereskedelmi és ipari cikkek áreszköskének állandó, míg pl. Hamburgban éppen 1871—1875-ig, vagyis az aranyvaluta behozatala alatt és után találjuk a legmagasabb árakat.

Ma a valutarendezés kérdése már akutá lett.

Csupán gyakorlati megvalósításával nincsenek tisztában az emberek s az képezi vita tárgyát, vajjon a rendezés ne fektessük-e kettős alapra: ezüstre és aranyra?

Érdekesen oldja meg e kérdést Tisza István azzal a felelettel, hogy a mi sajátos viszonyaink között tapasztalható aranykivándorlás és ezüst beözönlés e kettős rendszer esetén csak folytatást nyerne s elvégre is oda kellene jutnunk, ahol ma állunk. Következésképp tisztán az arany jöhet tekintetbe.

A művelet kivételénél két nagyterjedelmű nehéz és kényes operáció áll előttünk: a szükséges arany bevásárlása és a fölösleges ezüst eladása.

Ez a művelet különben ma nem nagy áldozatba kerülne.

Ausztráiai közösen van 212 millió államjegyük. 180 millió ezüst forintunk. — Ennek beváltására s — kezelési költségekre szükséges 800 millió arany frank.

Az ezüst eladásából befolyna 240 millió frank, a különbözet tehát 560 millió frank, ami egyenlő 280 millió forinttal.

Ezen összegekből Magyarországot mindazon törvények alapján, melyek a pénzellősszefüggetlenség haszon vagy költség megosztására vonatkoznak, 30% illeti.

Ez arany alkalmazása mellett hazánkra tökéletesül gyanánt 84 millió forint esik, melynek fedezetül 4%-os járadékkölesön lenne kibocsátandó.

E művelet folytán a valuta rendezéssel járó évi bruttó többlet 4.044.000 forint.

De mert papírra szóló 5% os kötvényeinket ekkor aranyra konvertálnok, az így előálló kamatnyereség évenként 3.350.000 frtot tenne ki. — A valuta rendezés összes nettó teher többete évi 694.000 frtra tehető.

Ennyi lenne tehát az áldozat, melyet a magyar államnak hoznia kellene azért, hogy a valuta rendezése által közgazdasági életét

A király lassanként megérti a dolgot. Arca fölvidul. A kapitányval kezét szorít. Három szivar volt nála, azt három legénynek oda adja. A foglyokról rendelkezik. A sobesültke ápolását megparancsolja. A kapitányt legénységével együtt kíséretébe fölveszi. — Visszaül a utközben azt mondja kedélyesen a huszároknak:

„Barátim, ilyen bolondot csak ti tehetitek. Az én népem erre nem való.”

Ez volt a jutalmuk.

Vége lett a harcoknak.

Menőanál megsebesült Garibaldi is. A moóri és marsalai hős fogságba került társával együtt. A mint a börtön ajtaja megnyílt, hazajött tizenöt évi távollét után szeretett bonába.

Nem a simaképző gyerkőce volt többé. Napégette arczáról két nemzet szabadságharcának hosszú küzdelme volt olvasható. Minő arcz volt ez! A ki látta: soha nem felelt. Emberaraz a vasnak arczához soha sem hasonlított jobban, mint az övé.

Apja is meghalt, — vagyona is tönkre ment. Gazdasághoz látott, de a béke művében nem kísérte a szerencse. — Vesszprémgye adott neki egy kis szerény hivatal. Vagy tíz év óta már halott.

Gróf Schaffgotsch művészi emléke ott áll a moóri csataterén. A hősnek emléke álljon itt e sorokban.

Miért szöke?

— Irta: Don Pedro de Alarcon. —

Vége.

Ezen jelentőségteles szavakat kiejtve, Nana még esembere merült.

Ugyanezen kérdést fűzte maga elé e tárcza írója is: Miért szöke?

— Magyarán ki magad jobban, — suttogá Nini, nehány percnyi szünet után.

egészséges alapokra fektesse, hitelét megszi- lárdítsa s elkészüljön egy nagy háboru pénz- ügyi következményeinek elviselésére. Az arány- áldozat és erdmény között egyszerűen nevet- séges s a magyar közvéleménynek csak meg- kell ismernie a kérdés fontosságát, hogy annak megoldását elodázhatlan szükségé tegye.

A magyar kormányban bizonyára nem hiányzik az érzék e kérdés bordereje iránt s meg lesz az akarat annak mielőbbi sikeres megoldására. A végrehajtás nehézségeit azon- ban lényegesen komplikálja az, hogy e rend- szabály fölött a magyar és osztrák kormányok és törvényhozásnak közös megegyezéssel kell batározni. A magyar kormánynak szüksége lehet az egész magyar közvélemény támoga- tására.

E nagy ezél érdekében a közvélemény fölvilágosítására és megnyerésére érdemes munkát végzett Tisza István, a ki kész szá- mításával, az európai pénzügyi viszonyok természetének és helyzetének ismerésével vi- lágos, alkalmas tervszettel lépett föl az ope- ráció végrehajtására.

Napi hírek.

— A debreczeni kir. tábla szerve- zése a képviselőház tegnapi ülése után teljesen biztosnak tekinthető, habár eddig sem lehetett okunk kételkedni az iránt. Táblánk területét is változatlanul, vita nélkül fogadtatott el, pedig a váradiai Szilágyvármegyével ugyancsak biztatták magukat s valamelyik Váradal rokon- szenező megyei tisztviselőtől kaptak egy levelet, egyenesen azzal a számitással, — hogy azt törekvésükben agitacionális esz- közül használják. — A székhelyek körül folyt két napi heves versenyben reánk, debreczeniekre nézve van egy feltűnő, a korábbi sokakadatesperáló híresztelésekért nagy elégtételt nyújtó jelenség s ez az, hogy míg Győr, Kassa, Temesvár és Nagyvá- rad ellen némely képviselők az argu- mentumok nehéz fegyverzetével fölsze- relve vonultak ki a csatamezőre, addig Debreczen ellen egy szó sem emelkedett nemcsak székhelylyé kijelölése, de még csak terület ellen sem. A képviselőház- ban mindenki ennyire természetesen ta- lálta, hogy Debreczen táblai székhely le- gyen s mindenki ilyen nagy megnyug- vással fogadta a törvényjavaslatban meg- határozott területi beosztást Debreczen székhelylyel, mint egészen megfelelőt az igazságügyi, kulturális, közgazdasági és forgalmi érdekeknek. Ezek után a város hatóságán és a közönségen a sor, hogy a nov. 1-jén. vagy legkésőbb jövő évi május 1-jén hozánk költöző királyi tábla személyzete s maga a jogkereső közön- ség mindenben megtalálja azt a kényel- met és vendégszeretetet, melyet Debre- centől várnak: hogy a nem csekély igények, melyek e néhez: Debreczen, fűződnek, kielégítenek. Rajtunk a sor,

— Ah! Nini! Nini! — sohajtott Nana — Hallgass ide. Én szeretem nőmet, mint a hold az éjt, mint a tenger az esthajnali esil- lagot, mint a veréb a napot. Mita az én lel- kem, személyem, életem, a forrás, melyben libög ajkaimat felülditem... Es mégis! Miért szöke?

— Eszednél vagy, Nana? — kiáltott jgedten Nini. — Térj magadhoz! A te felesé- ged nem szöke... Osmern Milát évek óta és biztosíthatlak, hogy hajfűrtjei oly teketék, mint az ébenfa.

— Ez igaz és való. Én is tudom, hogy Mita nem szöke és éppen ezért vettem nőül őt.

Szemei hasonlítanak az éjszákához és haj- zata a halál árnyékához... De hiszen nem Miláról beszélek...

— Hát kiről?

— Hallgass meg! Emlékezel, hogy mily boldog voltam ezelőtt fél évvel, midőn Mita boldognak érezte magát?

— Igen, tisztán emlékezem... Három évi házasságod után volt ez...

— Ez volt óhajaim koronája... Minő vágyaim epkedtem ama nap után, melyben fejedelmi fajomnak örököse leend, midőn egy utódot fogok karjaimba ölelni, kinek szurok- feketé haja bizonyoságot fog tenni fajom tisz- taságáról, mely fajtánk ereiben századok óta nem folyt éjszaki vér... Gondold el remü- etemet!... Mita egy fehér, piros és szöke leánynak adott életet, melyről azt gondol- hatná mindenki, hogy elnyomóink, vérszo- pínk leánya!... Ez egy előttem megfajt- hetetlen talány! Miután a én hajam és Miláé is fekete, mint a gázsz, miért nem fekete leányunk haja is? Ah Nini — mond meg nekem, hogy Nana leánya miért szöke? — Az ingtelen fejedelmnek, Mita férjének a szöke leány atyjának szavait mély esend követte.

Ezután Nana így folytatta: Hogy a folytonos gondolkodásban és fej-

hogy mindamaz előnyöket, a melyekkel a királyi táblának Debreczenben elhe- lyezése és őt, esetleg hat vármegyének Debreczenel való szorosabb érdekközös- sége hoz magával, városunk fejlesztésére az életrevalóság és munka igazi becsvá- gyával kiaknázzuk. Megvagyunk győ- ződve, hogy hatóság és polgárság váll- vetett tevékenysége nem is fogja engedni, hogy a képviselőházban most tárgyalt törvényjavaslatnak életbeléptetése bármi tekintetben is készületlenül találja váro- sunkat s legszebb reménynyel tekintünk a jövő elé, melynek fejlődésében a ki- rályi táblának ide helyezése mint mérőföld mutató-kő tűnik fel előttünk.

A városi dalárda tegnap szerenáddal lepte meg a gazdasági akadémia derék igaz- gatóját Domokos Kálmán urat, ki a dalművé- szet iránti szeretetből s a hazafias ezél elő- mozdítása tekintetéből dalárdának, gyakor- lati órák tartására az akadémia olvasó termét átengedte. E szerenád különben május 1-re volt tervezve, de akkor közben jött akadályok miatt elmaradt.

— „A debreczeni jótékony nőegylet” 1890 Május hó 10-én d. u. 1/4 órakor a város- háza nagyteremében választmányi gyü- lést tart. Tárgy: Folyó ügyek.

— A királyi táblának városunkban elhe- lyezése kérdésében a mult heten egybehitta polgármester ur óna azon 9 tagu bizottsá- gott, mely ezen ügy előmozdítására a közgyü- lés által is megerősítve, még tavaly kiküldve lett. — A tanácskozás a körül folyt, hogy ideiglenesen, addig t. i. míg az igazságügyi palota felépítettik, — hova helyeztessék a kir. tábla? Végmegállapodásra azonban a bi- zottság nem jutott, hanem valószínűleg e hét folyamán újabban összejön.

— A központi tejszarnok holnap már megnyílik, és ezzel együtt egy rég érzett hiány fog pótoltatni. A tejszarnok igen disze- sen egész fővárosi fénynyel van berendezve. Holnaptól kezdve már nemcsak minde a- féléle tejkészítmény lesz a szarnok- ban (kis templom Bazár-épület), kapható, hanem reggelizni is lehet ott, a nap bármely órájában pedig uszonzni. Be lesz rendezve a szarnok ásványvizek re is, még pedig úgy, hogy poharanként is lehet kapni folyton jégbehűtött ásványvizet. Reggelizni hideg és forró kávét is lehet, még pedig a kávéházainál olcsóbb áron. A közönség szó- rakozására különféle lapok járnak a csar- nokba.

— Az épülő Debreczen. Legújabbán Bosz- nay J. és társa kereskedő cég kért engedélyt a tanácsból, udvari emeletes toldalék építé- tésére czepléd-utcai telkén. Emeleten lakások, földszinten üzleti helyiségek lesznek. Dr. Rothschnek V. Emil czepléd-utcai emeletes házat pedig átalakíttatja.

— Köszönetnyilvánítás. A fájó vesztéség közepette mély köszönetet mondok Balogh Ferenc akad. igazgatót urnak, a nemes tanuló ifjuságnak, a főiskolai kántusnak, általában a nagyérdemű közönségnek, a miatt szeretett gyermekünk, ifj. Fűvessy Bertalan III. éves joghallgatónak temetése alkalmával résztvők- nek megható kifejezésével fájdalomunkat eny-

tegetésben meg ne örüljek, hozzád kellett fordulnom, hogy te mint éles eszű és nagy tudományú férfi, szellemem e sötétségét meg- világosítsd.

Nini három óra hosszaiig gondolkozott és azután ezt a kérdést intézte Nanához:

— Beszéljél ez ügyben nőddel?

— Az volt az első ténym, de ő is ép oly nagy mérvben csodálkozott a dolgon, mint én és nem volt képes magyarázatot nyújtani. Azonban itt korántsem nyugodtam meg. Ugyanezen kérdést intéztem az angol kapitányhoz is, ki naponta ellátogat hozzánk s nagyon szeret, s minden alkalommal bér- dezősködik családomból fogylétéről. Azonban ő is három napig gondolkozott s megfeytheten talányon, s nem tudta megoldani. Most már azt akarom tudni, hogy te, Nini, nem szerenc- seesebb vagy-e, s nem tudnád-e megmagya- rázni, hogy miként történéhetett meg az, hogy leánykánknak szöke haja van?

— A dolgon egy darab ideig gondol- koznom kell, Nana, — szökt Nini. — Hagyj magamra.

Nana eltávozott és ekkor Nini ily ma- gán beszédet tartott:

A nehézség abban rejlik, kitudni, hogy miért szöke?... Gondolkozunk tehát a dolog felett és legelőször tegyük fel azt a kérdést, hogy: Miért szöke?...

Ezután jobb kezének mutató ujját a szá- jába dugta, fejét hátra vetette, szejmet az ég felé mereszté és e mély gondolkodást jelző állapotba merült hosszú ideig. Egyszerre csak elfintorítá az arczát.

Midőn Nana visszatért Ninihez a vála- szért, Nini egy szót sem szökt, hanem meg- elégedett azzal, hogy felhuzta vállait.

Igy tehát ama fontos és érdekes kérdés, hogy: Miért szöke? megfeytheten talány maradt egészen a mai napig.

Fordította: V. V.

Pályázat.

A székelyhidi uradalom részéről közhírré tétetik, hogy az uradalomhoz tartozó vámoshidon szedendő vások beszedésére egy alkalmas

K E Z E L Ő

a ki 2—300 frt biztosítékot letenni képes, 1890. évi Május 15-től alkalmaztatni fog.

Az ezen állást elnyerni óhajtok kérévényeiket 1890. évi Május 10-dikéig az uradalmi számtartói hivatalnál benyújtatják, hol a közelebbi feltételek is megtekinthetők.

Dr. Borbély Imre

med. universalis fogorvos
Debreczen, piacz-utca 17II. sz.

Rendel d. e. 9—12) óráig.
d. u. 3—5)

Előírása után készült fogpora, szájvize, fogkefeje kapható helyben az összes gyógyszerárakban. Szent-Királyi és Kalenda diszmű és Beke László női divat üzletében.

Főraktár Muraközy gyógyszerárakban.

Kaszanyitzky Endre

elsőb
KUHINKA ISTVÁN K.
DEBRECZENBEN,

ajánlja üveg-, porcellán-, lámpa- és háztartási cikkek nagy választékkal berendezett raktárát

Tavaszi és nyári idényre különlegesen

tükrözött kertigolyókat
grácezi aranyhalakat,

igen csinos

haltartokat és virágtartókat,

szabadalmazott

étel és palaczkhűtő jégkészítők

legjobbnek bizonyult egészségi

szódavíz készülékeket

minden nagyságban.

Berndorfi chinaezüst és Alpaca evőeszközöket

20 évi jótállás mellett.

Árjegyzékkel kívánatra bérmentve szolgálók.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.

Első magyar

gyapjmosó

és

bizományi részvénytársaság

Budapest, V., Kárpát-utca 9.

A gyapjnyirási idény beállta alkalmával, felkérjük a tisztelt

gyapjtermelőket és gyapjukereskedőket

tiszteljük meg ez idén is intézetünket gyapjuk beküldésével. Támazkodva azon kitérő hírnévre, melyet mosódánk számos évi fennállása óta kivívott, szolgálataink igénybevételel kiválóan ajánljuk. — Kívánatra legnagyobb készséggel kimerítő programunkkal és mindennemű felvilágosítással szolgálunk.

Az első magyar gyapjmosó és bizományi részvénytársaság igazgatósága.

Kardos Lászlónál

kaphatók biztos színű
nőiruha zefirek
olcsótól a legfinomabbig.

Surah és gyapju
ablak függönyök

páratlan szép kiállításban
valódi

Jaeger gyapju flu-öltönyök,
mosható, rendkívüli tartós és igen formás
tavaszi és nyári használatra.

SZABÓ LAJOS FIAI

özégnél

nagy választékban kaphatók:

NŐI RUHA ZEPHIREK,

Legújabb francia batistok,

A hirneves cosmanósi gyárból:

jó mosó Cretonok, Indish foulard,

Ladies Mouslin és Atlasz Satin,

Nagy raktár:

Jutte, gyapju hollandi, Tapestry és

BRÜSSLER

futó szőnyegekben.

Ablak függönyök,
Agy és asztalterítőkben.

Legjobb asztali- és üdítő-ital.

Hazánk legkedveltebb

savanyuvize

A MOHAI **ÁGNES** FORRÁS

vegyelmezve dr. LENGYEL BÉLA egyetemi tanár ur által.

Ő fensége József főherceg asztalán rendszeres itallal szolgál.

Künnö szolgálatot, less az emésztési sararoknál.

Ajánlva a bel- és külföld számos orvosi tekintélyei által főleg a lélegzési, emésztési szervek hurutos bántalmánál, hatásosan gyógyítja a Rhachitis-, görvény-, vese- és köszvénybajokat, ép úgy használható a tagok csúszos bajainál, gyermekeknek meggyógyítja a túlságos gyomor-savany képződést s fokozza az idegrendszer tevékenységét. Gazdag szénasav tartalma folytán ezen üdítő savanyuviz a legkellemesebb ízű, legköltségteljes, leghasznosabb itallal igen nagy keletnek örvend.

Mindazon tisztelt fogorvosoknak, kik ezen ásványvizet akár borral, gyógykezelésre, vagy tisztán mint asztalvizet előszeretettel használják, kérjük azt rövidítve

ÁGNES-

forrás néven kiszolgáltatni.

A nagyérdemű közönségnek ásványvizünket szives jóindulattal ajánlva, maradtunk teljes tisztelettel az ÁGNES-forrás kutkezelősége Mohán.

Friss töltésben az ország minden gyógyszerárakban, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható. — Országos főraktár:

ÉDESKUTY L., csász. és kir. és szerb kir. udvari ásványviz-szállítónál
Budapest, Erzsébet-tér 8. szám.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

könyvkiadóhivatalában

megjelentek és kaphatók a következő könyvek.

Vértési Arnold összes munkái I—VII. vaskos diszkötés. Egy-egy kötet ára	2 frt 10 kr.
a 7 kötet együtt	14 „ — „
Gróf Vay Dániel „Magyarország története“ 3 vaskos diszkötet ára	7 „ — „
Vértési Arnold „Páriák“ elbeszélés ára	1 „ — „
Vértési Arnold „A bojár leánya“ regény 2 köt. ára 2 „ — „	2 „ — „
Vértési Arnold „Fecskefészek“ regény 1 köt. ára 1 „ — „	1 „ — „
Vértési Arnold „A jegyző kisasszony“ regény 1 kötet ára	1 „ — „
Vértési Arnold „A debreczeni diák“ regény 1 kötet ára	1 „ — „
Zoltay Lajos Tiszántúli egyházkerületi térképe vászonra huzva (leszállított ár)	1 „ 50 „

Vértési Arnold „Öngyilkosok“ elbeszélések ára 1 frt — kr.	1 frt — kr.
Karczag Vilmos „Ma és mindig“ elbeszélések ára	1 „ 50 „
Karczag Vilmos „Szerető szívek“ elbeszélések ára	1 „ 20 „
Karczag Vilmos „Macskák“ (történetkék) ára 1 „ — „	1 „ — „
Molnár László „Egy kis város krónikája“ elbeszélések, ára	1 „ 20 „
Mátray Lajos „Fazekas Mihály élete és munkái“ ára	1 „ — „
R. P. O. „Titkos szerelem“ regény 1 kötet ára	80 „
Bugyi Sándor debr. talyigás kalandjai 1 kötet — „	60 „

Vidéki megrendelések postafordultával eszközöltetnek.